

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 10/12
Luksemburg, 16 lutego 2012 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-542/09
Komisja / Niderlandy

Rzecznik generalna Eleanor Sharpston uważa, że przepis prawa niderlandzkiego ograniczający podmiotowy zakres dofinansowania studiów za granicą do studentów zamieszkujących w Niderlandach przez trzy z sześciu ostatnich lat, jest sprzeczny z prawem Unii w dziedzinie swobodnego przepływu pracowników

Pomimo, że przepis ten mógłby, co do zasady, zostać uzasadniony przez swój cel społeczny, Niderlandy nie wykazały, że wymóg zamieszkania jest właściwym i proporcjonalnym środkiem do osiągnięcia tego celu

Przepisy prawa niderlandzkiego dotyczące finansowania studiów wyższych określają podmioty uprawnione do uzyskania dofinansowania studiów w Niderlandach i za granicą. Pracownicy migrujący i pozostający na ich utrzymaniu członkowie ich rodzin spełniają wymogi uzyskania dofinansowania studiów w Niderlandach, bez względu na ich miejsce zamieszkania.

Jednakże, aby uzyskać dofinansowanie studiów wyższych podejmowanych poza granicami Niderlandów (zwane „MNSF”), studenci powinni legalnie zamieszkiwać w Niderlandach przez okres co najmniej trzech z sześciu lat przed rozpoczęciem studiów za granicą. Wymóg ten znajduje zastosowanie do wszystkich studentów, bez względu na ich obywatelstwo.

W postępowaniu dotyczącym uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego Komisja wniosła do Trybunału o stwierdzenie, że ustanawiając taki wymóg zamieszkania Niderlandy pośrednio dyskryminują pracowników migrujących, w szczególności pracowników przygranicznych oraz pozostających na ich utrzymaniu członków ich rodzin, naruszając tym samym przepisy prawa Unii.

Rzecznik generalna Eleanor Sharpston wskazała, że orzecznictwo Trybunału potwierdza, iż zasada równego traktowania pracowników migrujących w zakresie przywilejów socjalnych¹ znajduje zastosowanie do obywateli państwa członkowskiego, którzy pracują w innym państwie członkowskim oraz pozostających na ich utrzymaniu członków ich rodzin. Pracownicy przygraniczni, którzy z definicji zamieszkują poza granicami państwa członkowskiego, w którym pracują należą do tej kategorii osób, wskutek czego oni i pozostający na ich utrzymaniu członkowie ich rodzin również korzystają z prawa do równego traktowania w tym zakresie.

Rzecznik generalna nie podzieliła stanowiska Niderlandów, zgodnie z którym osoby pracujące w Niderlandach, ale zamieszkujące poza granicami tego państwa nie znajdują się w sytuacji porównywalnej do sytuacji pracowników niderlandzkich oraz pracowników migrujących zamieszkujących w Niderlandach oraz że z tego względu istnieje obiektywna różnica pomiędzy tymi dwiema kategoriami osób, co uzasadnia stosowanie wymogu zamieszkania. Niderlandy przyznają dzieciom pracowników migrujących dofinansowanie studiów w Niderlandach. Rzecznik generalna jest zatem zdania, że Niderlandy uznają, w sposób dorozumiany, że przynajmniej niektóre dzieci pracowników migrujących mogą skłaniać się do studiowania w Niderlandach oraz że powinny one uzyskać dofinansowanie tych studiów. Jeśli taki jest stan rzeczy, Niderlandy nie mogą dłużej zasadnie utrzymywać, że miejsce zamieszkania determinuje w sposób automatyczny miejsce podjęcia studiów przez pracowników migrujących i pozostające na ich utrzymaniu dzieci.

¹Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1612/68 z dnia 15 października 1968 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty (Dz.U. L 257, s. 2-12), Artykuł 7 ust. 2.

Stwierdziła ona zatem, że nie można posługiwać się miejscem zamieszkania jako obiektywnym kryterium uzasadniającym odmienne traktowanie.

W opinii rzecznik generalnej wymóg zamieszkania w sposób pośredni dyskryminuje pracowników migrujących. Wymóg przeszłego, obecnego lub przyszłego zamieszkania (w szczególności jeżeli oznacza zamieszkanie przez oznaczony czas) z natury rzeczy będzie prawdopodobnie miał mniej odczuwalny skutek dla pracowników będących obywatelami danego państwa członkowskiego, niż dla pracowników migrujących znajdujących się w porównywalnej sytuacji. Dzieje się tak, ponieważ tego rodzaju wymóg zawsze wprowadza rozróżnienie pomiędzy pracownikami, którzy nie muszą zmieniać miejsca zamieszkania, aby wymóg ten spełnić oraz pracownikami, którzy w tym celu muszą zmieniać miejsca zamieszkania. Do pierwszej kategorii osób należeć będą zazwyczaj, choć nie zawsze, obywatele przyjmującego państwa członkowskiego. Rzecznik generalna jest zdania, że jest bardziej prawdopodobne, iż pracownicy niderlandzcy będą w stanie spełnić wymóg „trzech lat z sześciu” niż to, że spełnią go zamieszkujący w Niderlandach pracownicy migrujący – wnioskuje stąd, że wymóg zamieszkania stanowi pośrednią dyskryminację.

Niderlandy usiłowały uzasadnić stanowiący dyskryminację wymóg zamieszkania, powołując się na jego ekonomiczny i społeczny cel.

Rzecznik generalna E. Sharpston uważa, że Niderlandy nie mogą powoływać się na obawy natury finansowej w celu uzasadnienia dyskryminującego traktowania pracowników migrujących i pozostających na ich utrzymaniu członków ich rodzin. Jeżeli państwa członkowskie udzielają swoim pracownikom dostępu do przywileju socjalnego, mają one obowiązek przyznania tego przywileju na takich samych zasadach pracownikom migrującym. Wszelkie ograniczenia nakładane ze względów finansowych powinny mieć jednakowe zastosowanie do pracowników krajowych i pracowników migrujących. Niderlandy nie mogą z tego powodu uzasadnić stosowania wymogu „trzech lat z sześciu”, powołując się na względy ekonomiczne.

Rzecznik generalna uznała jednak zgodny z prawem cel społeczny zmierzający do zwiększenia mobilności studentów z Niderlandów i skłonienia ich do studiowania w innych państwach członkowskich oraz adresowania pomocy do studentów, którzy prawdopodobnie wykorzystają swe doświadczenie zagraniczne, by wzbogacić społeczeństwo niderlandzkie oraz (być może) niderlandzki rynek pracy.

Niemniej jednak, zdaniem rzecznik generalnej, Niderlandy nie wykazały w przekonujący sposób, by wymóg zamieszkania był środkiem właściwym do osiągnięcia tego celu społecznego. Zgodziła się ona, że miejsce zamieszkania studentów przed podjęciem studiów wyższych może mieć określony wpływ na decyzję o miejscu podjęcia studiów oraz że wymóg zamieszkania zapobiega wykorzystaniu MNSF przez studentów do podejmowania studiów w ich miejscu zamieszkania, skoro studenci zamieszkujący poza granicami Niderlandów nie mają prawa ubiegać się o MNSF.

Jednakże rzecznik generalna nie jest przekonana, że istnieje oczywisty związek pomiędzy miejscem zamieszkania studentów przed podjęciem studiów wyższych oraz prawdopodobieństwem, iż wrócą oni do tego państwa członkowskiego po ukończeniu studiów za granicą. Nie uważa ona również, że Niderlandy wykazały by wymóg zamieszkania nie wykraczał poza to, co konieczne, aby zwiększyć mobilność studentów oraz pozwolić na zidentyfikowanie ich grupy docelowej, do której adresowana jest pomoc. W związku z tym jest ona zdania, że Niderlandy nie wykazały, że wymóg zamieszkania jest właściwym i proporcjonalnym sposobem pozwalającym na zidentyfikowanie grupy studentów, do której adresowane jest MNSF.

Rzecznik generalna E. Sharpston stwierdziła w związku z tym, że chociaż wymóg zamieszkania mógłby, co do zasady, zostać uzasadniony przez względy społeczne, to jednak Niderlandy nie wykazały, że jest właściwym i proporcjonalnym środkiem dla osiągnięcia tego celu.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA : Skarga o stwierdzenie uchybienia państwa członkowskiego jest kierowana przeciwko państwu członkowskiemu, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii, przez Komisję lub inne państwo członkowskie. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi uchybienie, państwo, którego to dotyczy, powinno jak najszybciej zastosować się do wyroku. Jeżeli Komisja uzna, że państwo członkowskie nie zastosowało się do wyroku, może wnieść nową skargę i domagać się sankcji finansowych. Jednak w sytuacji nieprzekazania Komisji krajowych środków transpozycji dyrektywy Trybunał Sprawiedliwości może, na jej wniosek, nakładać kary pieniężne już na etapie pierwszego wyroku.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna z a kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z przedłożenia opinii jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106